

Informatyka w medycynie – siatkówka oka

1. Język programowania:

-python

biblioteki:

- matplotlib
- cv2
- tabulate
- numpy
- sklearn
- imblearn
- sklearnex
- skiimage

2. Zastosowane metody:

Przetwarzanie obrazów

Wczytanie obrazu i konwersja przestrzeni barw

- Obraz jest wczytywany za pomocą cv2.imread i konwertowany z BGR do RGB
- Wyświetlane są poszczególne kanały (R, G, B) oraz obraz w skali szarości
- Wykorzystanie kanału zielonego (G) jako podstawy dalszej analizy, ponieważ naczynia krwionośne są najbardziej widoczne w tym kanale

Zastosowanie CLAHE – wyrównanie histogramu (Contrast Limited Adaptive Histogram Equalization), który ma na celu poprawę kontrastu obrazu

- Wybór kanału zielonego i ograniczenie wartości pikseli do zakresu 10-245
- Zastosowanie CLAHE z parametrami clipLimit=2.0(próg ograniczenia kontrastu) i tileGridSize=(8, 8) (8×8=64 kafelki)
- CLAHE poprawia lokalny kontrast obrazu, co jest kluczowe dla uwydatnienia naczyń krwionośnych przy zachowaniu szczegółów

Zastosowanie filtru Frangiiego

- Filtr Frangiiego jest stosowany z parametrem sigmas=np.arange(1, 5, 0.5)(od 1 do 5 z korkiem co pół) i black_ridges=True(wykrywa ciemne grzbiety na białym tle)
- Normalizacja wyniku i progowanie z wartością 0.065(img_frangi > 0.065, 1, 0)
- Usunięcie obramowania obrazu za pomocą funkcji remove_border
- Filtr Frangiiego jest specjalnie zaprojektowany do wykrywania struktur rurowych (jak naczynia krwionośne) poprzez analizę wartości własnych macierzy Hessego

Sekwencyjne operacje morfologiczne otwarcia i zamknięcia

- Zastosowanie elementów strukturalnych w kształcie elipsy o różnych rozmiarach (5, 7, 15, 23)
- Operacje otwarcia usuwają małe obiekty i szumy
- Operacje zamknięcia wypełniają małe dziury i łączą bliskie struktury
- Sekwencyjne zwiększanie rozmiaru jądra pozwala na stopniowe usuwanie coraz większych struktur

Usuwanie tła

Usunięcie tła z obrazu

- Wykorzystanie ostatniego obrazu z sekwencji operacji morfologicznych jako przybliżenia tła
- Odjęcie tła od oryginalnego obrazu w skali szarości za pomocą `cv2.subtract`
- Zastosowanie rozmycia Gaussa (5x5) do wygładzenia wyniku
- Aby uczynić naczynia jeszcze bardziej widocznymi, zdecydowaliśmy się zastosować rozmycie Gaussa w celu usunięcia szumów z obrazu oryginalnego

Normalizacja obrazu po usunięciu tła

- Ograniczenie wartości pikseli do zakresu 0-20
- Normalizacja do pełnego zakresu 0-255
- Zastosowanie CLAHE dla poprawy kontrastu do obrazu po usunięciu tła
- Normalizacja poprawia kontrast i ułatwia segmentację naczyń

Binaryzacja i porównanie z maską eksperta

- Dla celów porównania obrazów, przyjmujemy, że (w skali od 0 do 1), piksele o wartości powyżej 0,75 otrzymują wartość 1, natomiast piksele o wartościach poniżej tej granicy są traktowane jako 0. Jest to binarna maska odpowiedzi algorytmu.

Ewaluacja wyników

Obliczenie metryk oceny jakości segmentacji

- Obliczenie macierzy pomyłek
- Wyliczenie metryk:
  1. dokładność (accuracy) oznacza, że X% wszystkich pikseli zostało poprawnie sklasyfikowanych
  2. czułość (sensitivity) oznacza, że X% pikseli naczyń zostało poprawnie wykrytych
  3. swoistość (specificity) oznacza, że X% pikseli tła zostało poprawnie zidentyfikowanych jako tło
  4. zbalansowana dokładność, to średnia arytmetyczna czułości i swoistości
  5. średnia geometryczna, to pierwiastek kwadratowy z iloczynu czułości i swoistości
- Metryki te są kluczowe do obiektywnej oceny jakości segmentacji, szczególnie w przypadku niezbalansowanych danych (gdzie piksele naczyń stanowią mniejszość)

Uczenie maszynowe

W procesie przygotowania danych zastosowano metodę wycinków (patch-based approach), gdzie z każdego obrazu siatkówki pobierano fragmenty o wymiarach 5×5 pikseli. Dla każdego wycinka przeprowadzono ekstrakcję następujących cech:

1. Podstawowe statystyki:
    - Wariancja pikseli w wycinku
    - Średnia wartość pikseli
    - Odchylenie standardowe
  2. Wartości ekstremalne:
    - Minimalna wartość piksela
    - Maksymalna wartość piksela
    - Zakres (różnica między wartością maksymalną a minimalną)
  3. Momenty obrazu:
    - Momenty H_u (7 wartości)
    - Momenty centralne (μ_{20} , μ_{11} , μ_{02} , μ_{30} , μ_{21} , μ_{12} , μ_{03})
1. μ_{20} , μ_{02} : Opisują rozproszenie (wariancję) obiektu wzdłuż osi x i y. Związane są z orientacją obiektu.
  2. μ_{11} : Moment mieszany, który wskazuje na korelację między wartościami x i y, dostarczając informacji o orientacji obiektu.
  3. μ_{30} , μ_{03} : Momenty trzeciego rzędu, które opisują skośność (asymetrię) wzdłuż osi x i y.
  4. μ_{21} , μ_{12} : Mieszane momenty trzeciego rzędu, które dostarczają dodatkowych informacji o złożoności kształtu obiektu.

Ekstrakcja cech została zaimplementowana w funkcji `extract_features()`, która przekształca każdy wycinek 5×5 w wektor cech o stałej długości. Etykiety dla każdego wycinka określano na podstawie wartości centralnego piksela w masce eksperta (wartość >128 klasyfikowana jako naczynie krwionośne).

Wstępne przetwarzanie zbioru uczącego

Przed przystąpieniem do uczenia modelu, przeprowadzono następujące kroki przetwarzania wstępnego:

1. Przetwarzanie obrazów wejściowych:
  - Wykorzystanie kanału zielonego jako najbardziej informatywnego dla struktur naczyniowych
  - Ograniczenie wartości pikseli do zakresu 10-245

- Zastosowanie rozmycia Gaussa (5×5) w celu redukcji szumów
- Normalizacja kontrastu za pomocą CLAHE

2. Balansowanie klas:

- Zastosowanie techniki **Random Undersampling** – w celu zrównoważenia liczby próbek naczyń i tła

`rus = RandomUnderSampler(sampling_strategy=1, random_state=42)` oznacza, że stosunek będzie wynosił 1:1

- Redukcja zbioru uczącego do maksymalnie 30000 próbek w celu optymalizacji czasu uczenia

3. Podział danych:

- Wykorzystano 10 pierwszych obrazów jako zbiór treningowy
- Zastosowano podział `train_test_split` z parametrem `test_size=0.3` do wydzielenia zbioru walidacyjnego

W projekcie zastosowano klasyfikator **Random Forest** z optymalizacją hiperparametrów za pomocą przeszukiwania siatki (Grid Search). Przeszukiwanie przeprowadzono dla następujących parametrów:

- `n_estimators`: - liczba drzew w lesie
- `max_depth`: - maksymalna głębokość drzewa
- `min_samples_leaf`: - minimalna liczba próbek wymagana w liściu
- `min_samples_split`: - minimalna liczba próbek wymagana do podziału węzła

Optymalizacja została przeprowadzona z wykorzystaniem **3-krotnej walidacji krzyżowej** (`cv=3`):

1. W każdej iteracji, 2 z 3 części danych są używane do trenowania modelu
2. Pozostała 1 część służy jako zbiór walidacyjny do oceny wydajności modelu
3. Proces jest powtarzany 3 razy, tak aby każda z 3 części danych raz posłużyła jako zbiór walidacyjny

Cały proces uczenia został zaimplementowany w postaci potoku (pipeline) z wykorzystaniem biblioteki `imblearn`, co pozwoliło na zintegrowanie procesu balansowania klas z procesem uczenia. Wyniki wychodzą podobne przy zastosowaniu scalera `StandardScaler()`, dlatego zdecydowaliśmy się na pominięcie tego kroku.

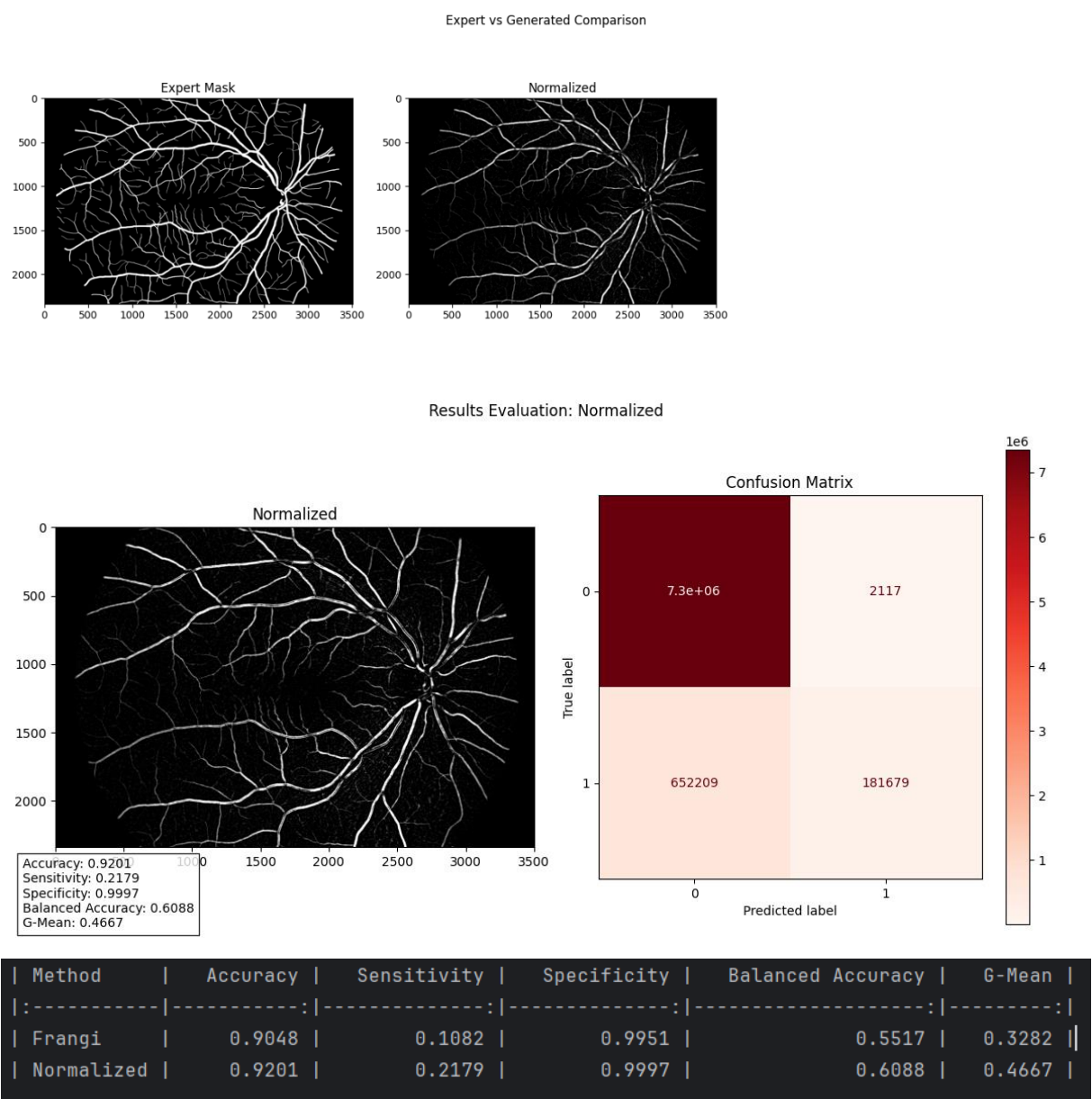
Aby przeprowadzić proces dostrajania modelu, tworzymy obiekt `GridSearchCV`, który będzie przeszukiwał siatkę parametrów w celu znalezienia najlepszego zestawu dla modelu. Parametr `n_jobs=-1` pozwala na wykorzystanie wszystkich dostępnych rdzeni procesora, przyspieszając tym samym proces dostrajania.

Zastosowane rozwiązanie opiera się na podejściu **patch-based z klasyfikatorem Random Forest**, co jest uzasadnione z następujących powodów:

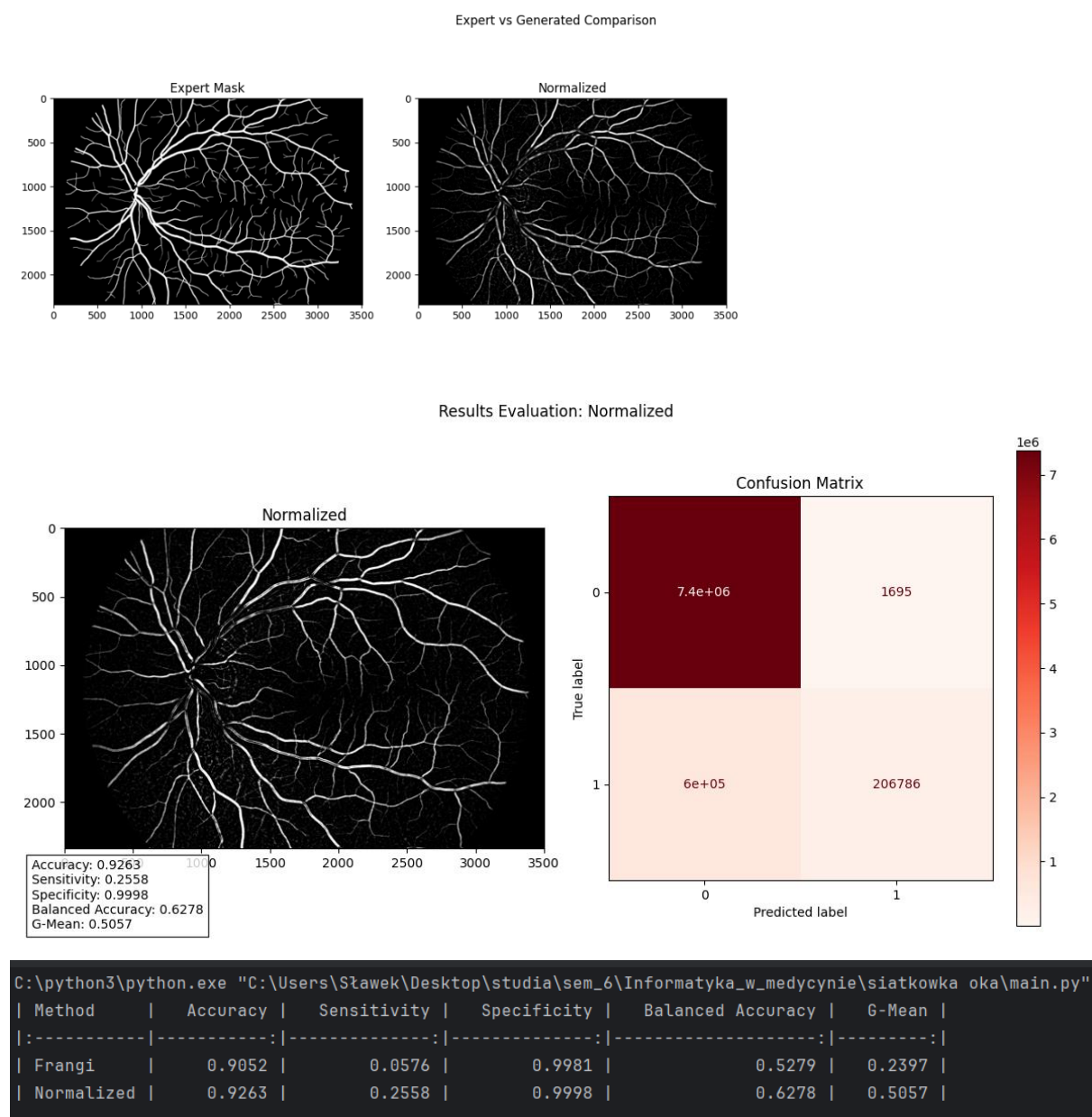
1. Efektywność obliczeniowa - Random Forest oferuje dobrą wydajność przy relatywnie niskich kosztach obliczeniowych w porównaniu do głębokich sieci neuronowych
2. Odporność na przeuczenie - Random Forest jest mniej podatny na przeuczenie dzięki agregacji wielu drzew decyzyjnych, co jest istotne przy ograniczonej liczbie obrazów treningowych
3. Skuteczność przy danych niezbalansowanych - Po zastosowaniu technik balansowania, Random Forest dobrze radzi sobie z problemem niezbalansowanych klas, co jest typowe dla segmentacji naczyń siatkówki (gdzie piksele naczyń stanowią mniejszość).
4. Zastosowanie kanału zielonego oraz technik przetwarzania wstępnego (CLAHE, rozmycie Gaussa) jest zgodne z najlepszymi praktykami w przetwarzaniu obrazów siatkówki, gdzie naczynia krwionośne są najlepiej widoczne właśnie w tym kanale.

Wyniki testów hold-out potwierdzają skuteczność zastosowanego podejścia, szczególnie w kontekście wysokiej swoistości, co jest istotne w zastosowaniach medycznych, gdzie fałszywe pozytywne wyniki mogą prowadzić do błędnych diagnoz. Analizując uzyskane wyniki, można stwierdzić, że istnieje potencjał do dalszej poprawy. Jednym z czynników, który mógłby wpłynąć na lepsze rezultaty, jest zwiększenie liczby próbek tła. Choć RandomUnderSampler pozwala na zrównoważenie klas, jego parametry ograniczają się do zakresu 0-1, co może wpłynąć na ogólną jakość modelu.

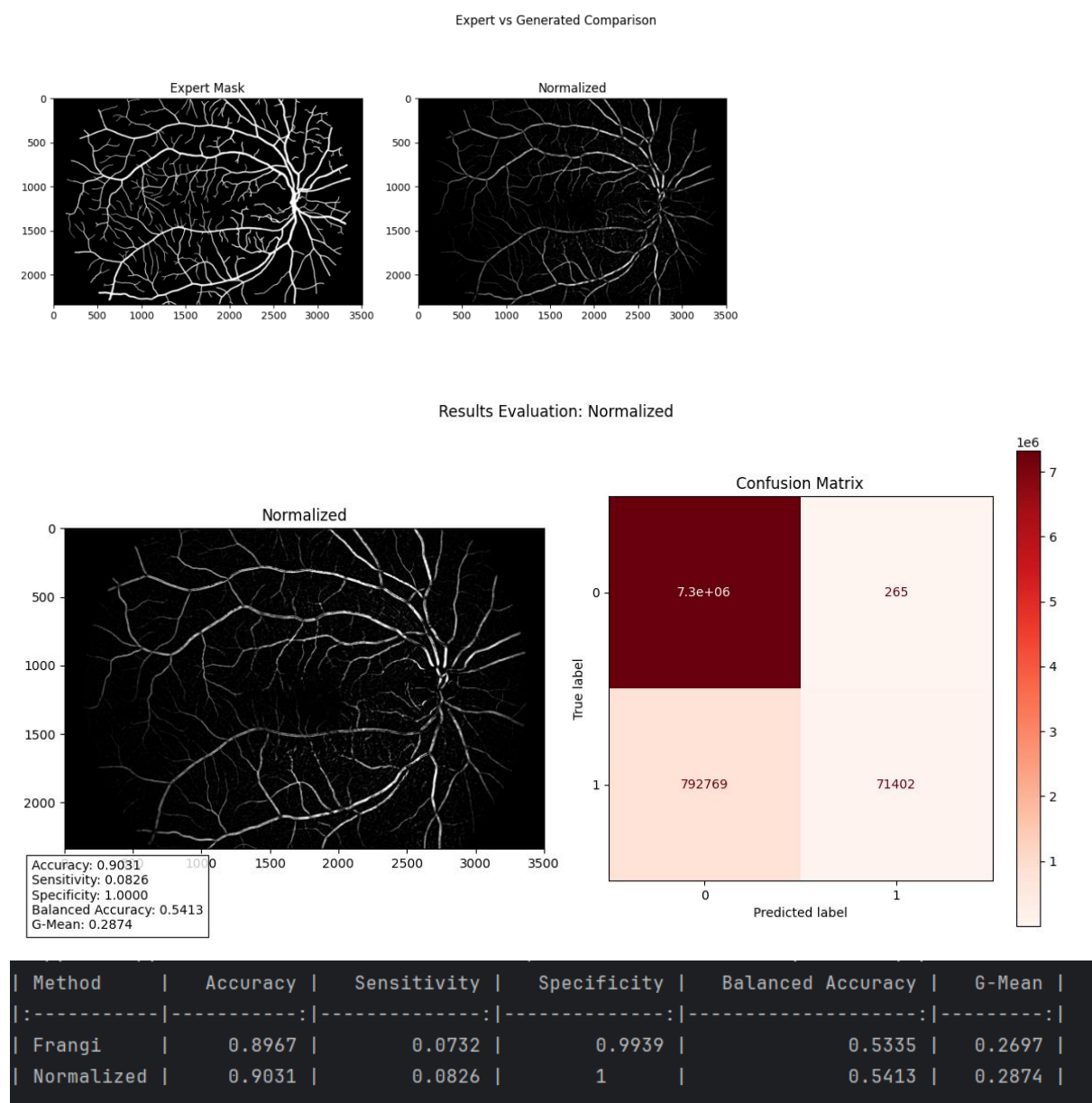
Obraz 1:

Obraz 2:

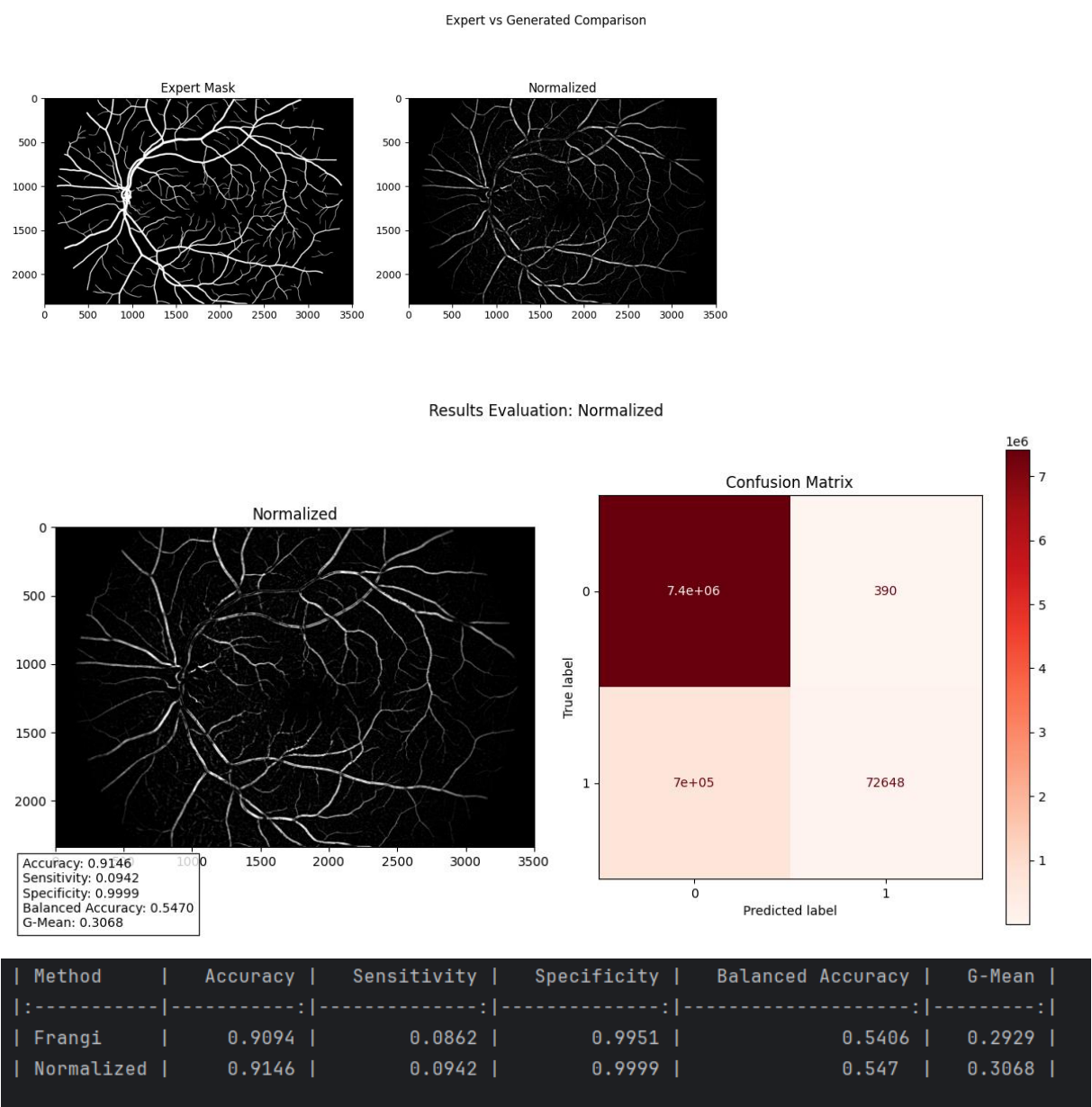

Obraz 3:

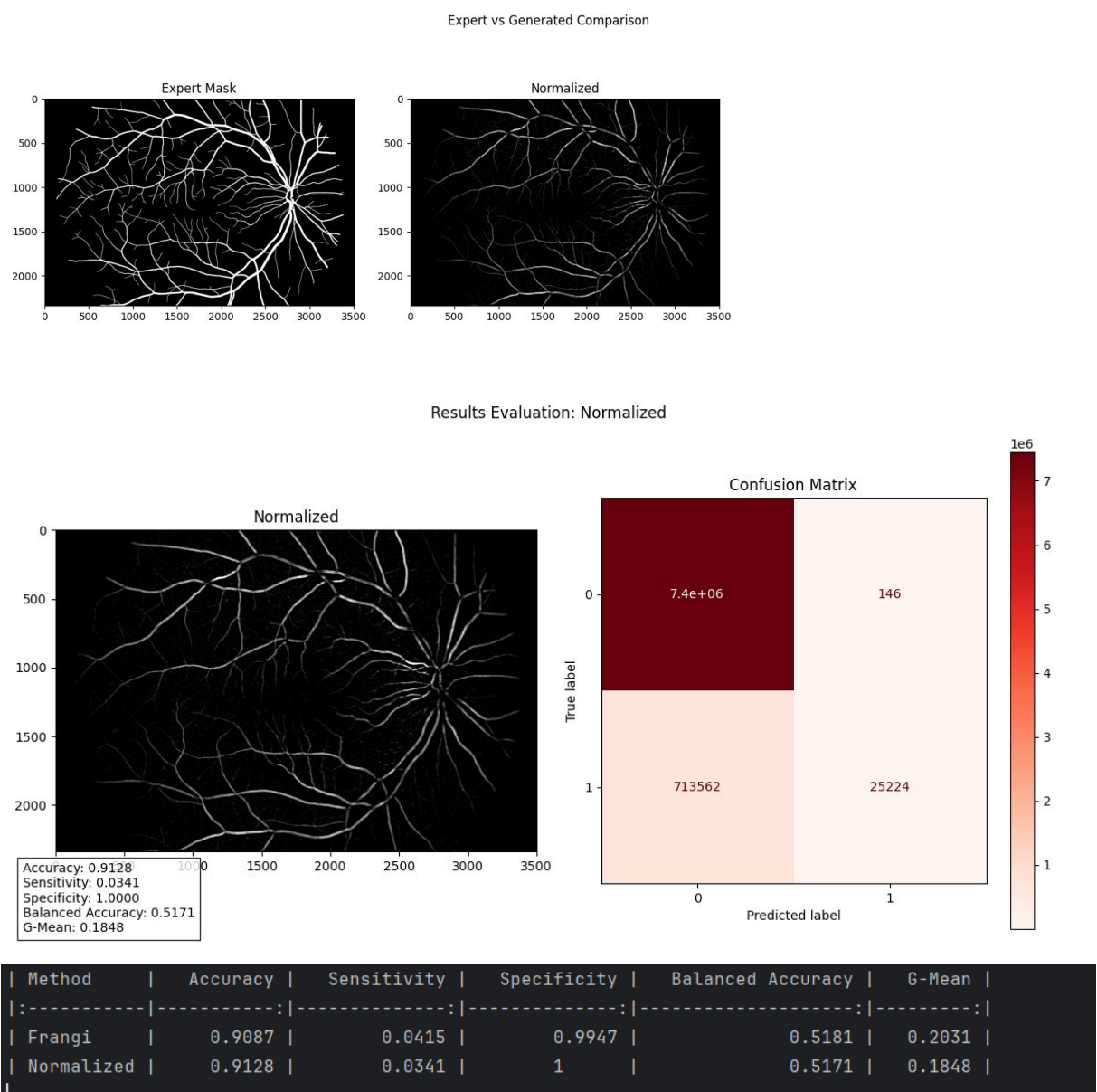

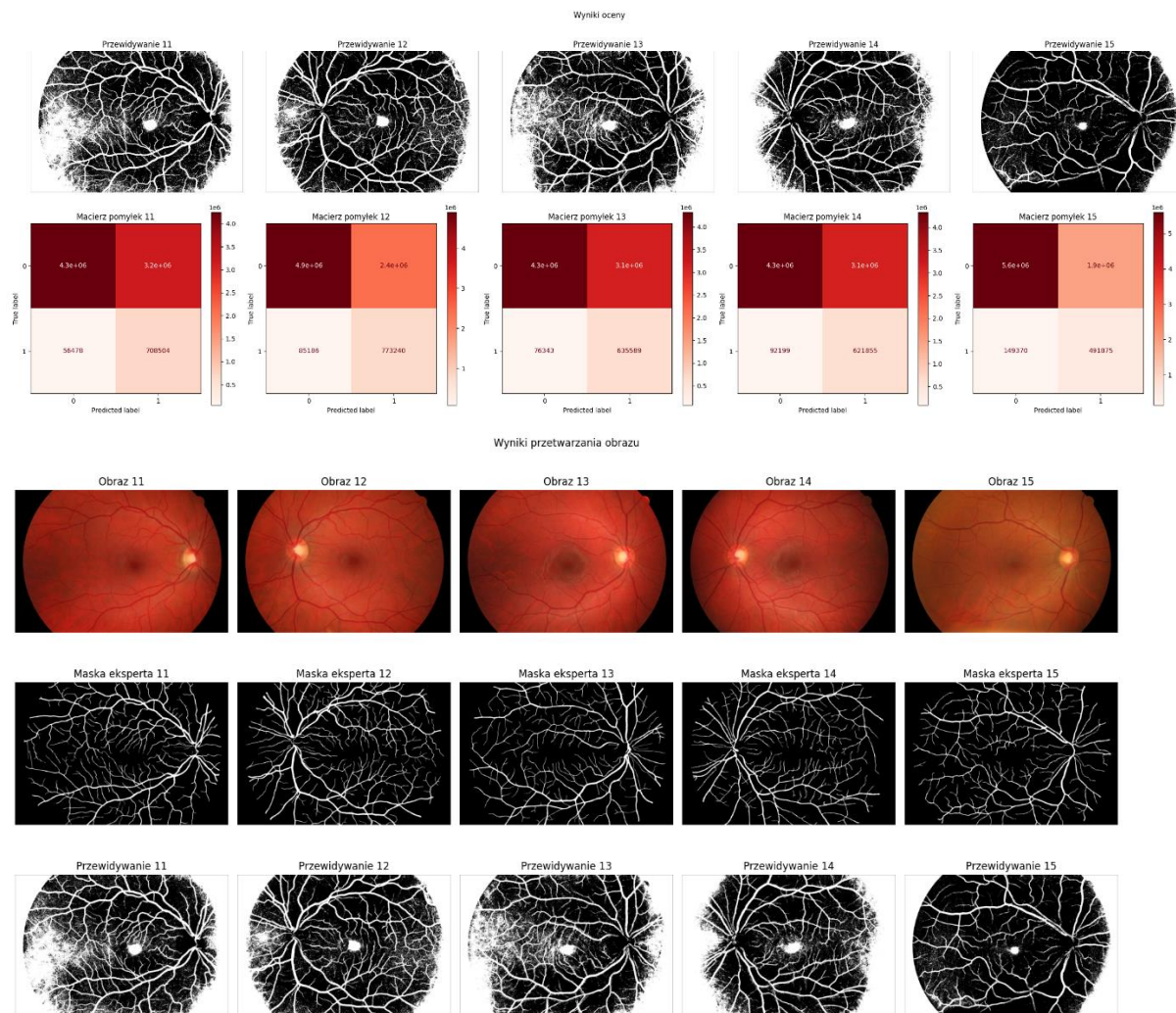
Obraz 4:

Obraz 5:

Uczenie maszynowe:


```
Trenowanie nowego modelu...
Rozmiar zbioru treningowego: 29997800
Kształt X_train: (29997800, 20)
Kształt y_train: (29997800,)
y_train etykieta 1 (naczynia): 3722164
y_train etykieta 0 (tło): 26275636
Rozmiar zbioru treningowego po próbkowaniu: 7444328
y_train etykieta 1 (naczynia): 3722164
y_train etykieta 0 (tło): 3722164
Rozmiar zbioru treningowego po redukcji: 30000
y_train etykieta 1 (naczynia): 15102
y_train etykieta 0 (tło): 14898
Najlepsze parametry: {'rfc__max_depth': 20, 'rfc__min_samples_leaf': 1, 'rfc__min_samples_split': 5, 'rfc__n_estimators': 100}
Najlepszy wynik: 0.852
Dokładność treningu: 0.9731333333333333
Dokładność walidacji: 0.8741015230005756
Model zapisany do vessel_segmentation_model.joblib
|
|
Metryki oceny zbioru testowego:
| Metoda | Dokładność | Czułość | Swoistość | Zrównoważona dokładność | G-średnia |
|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|
| Obraz 11 | 0.6066 | 0.9262 | 0.5737 | 0.7499 | 0.7289 |
| Obraz 12 | 0.6934 | 0.9008 | 0.6691 | 0.7849 | 0.7763 |
| Obraz 13 | 0.6066 | 0.8928 | 0.5793 | 0.736 | 0.7192 |
| Obraz 14 | 0.6061 | 0.8709 | 0.5808 | 0.7259 | 0.7112 |
| Obraz 15 | 0.7451 | 0.7671 | 0.7432 | 0.7551 | 0.755 |
| Średnia testowa | 0.6516 | 0.8716 | 0.6292 | 0.7504 | 0.7381 |
|
Process finished with exit code 0
```